

Het nieuwe GLB en de positie van agrarisch natuurbeheer en ANV's

Paul Terwan
Drachten, 14-12-2011

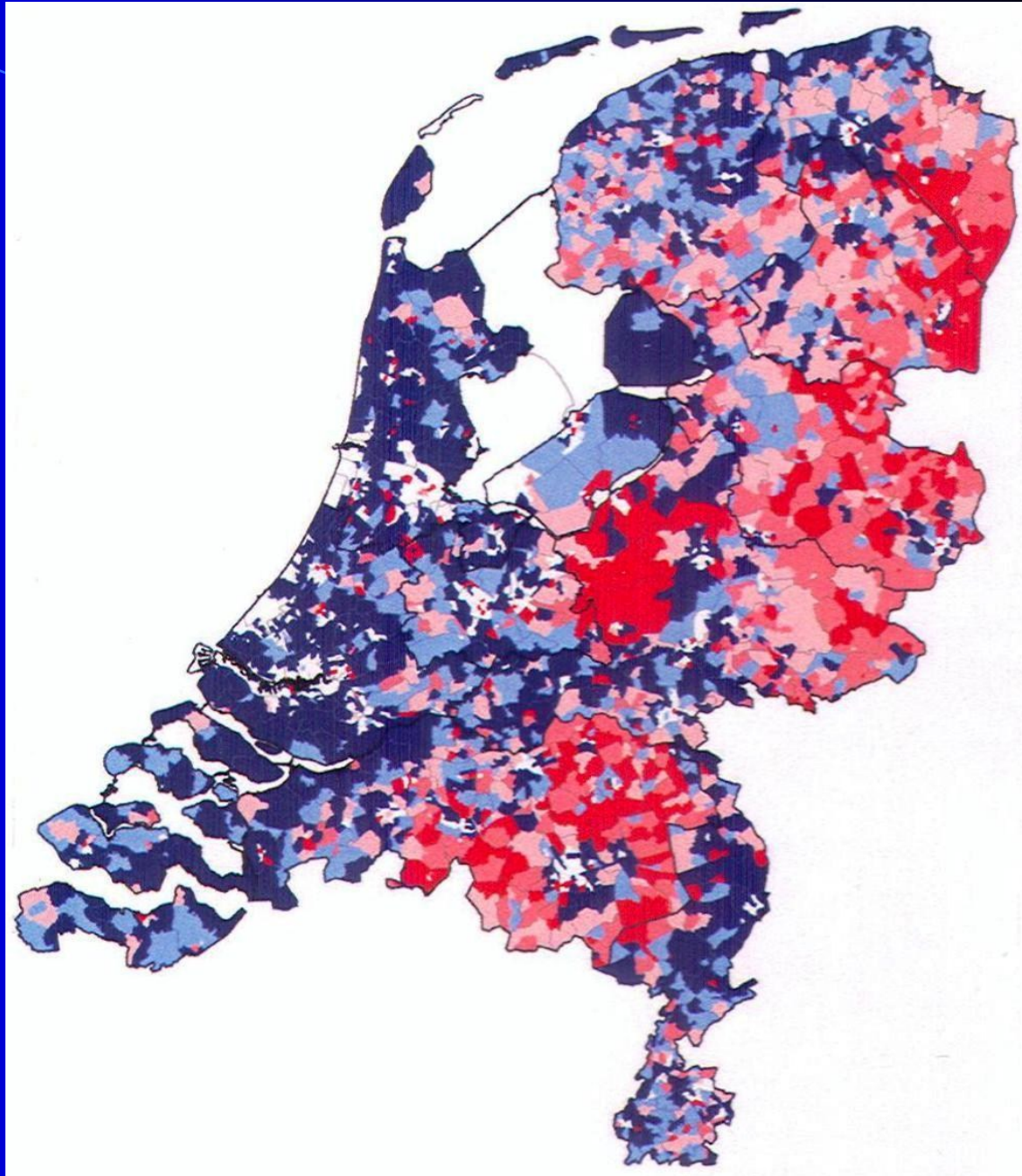
ALV BoerenNatuur

Belangrijkste veranderingen

- EU-geldstroom naar NL neemt iets af, vooral in eerste pijler (van € 850 mln. nu naar € 760 mln. in 2020)
- Toeslagrechten (ca € 800 mln.): van historische referentie naar 'platte' hectarepremies
- 30% van directe betalingen ingeruimd voor vergroening
- Bij beheerregelingen plek voor collectieven
- Verbreding 'groene diensten': ook water, klimaat en energie

Huidige verdeling toeslagrechten

Nederlands
gemiddelde € 440
per ha, maar grote
verschillen

Voorstellen directe betalingen

Verplicht (alle lidstaten)

Basispremie

Betaling vergroening
(30%)

Betaling jonge boeren
(tot 2%)

Vrijwillig (keuze lidstaat)

Betaling natuurlijke
beperkingen (tot 5%)

Gekoppelde betaling
(tot 5-10% plus)

Gebruik in de 2e pijler
(tot 10%)

Op alle betalingen zijn randvoorwaarden van toepassing ('cross compliance')
Alle landbouwers hebben toegang tot bedrijfsadviesysteem

OF

Kleine boeren regeling
(tot 10%)

Directe betalingen en vergroening

- Basispremie met *cross-compliance* (ca € 250,- per ha)
- Vergroeningspremie (ca €120,- per ha):
  - gewasdiversiteit: minimaal 3 gewassen (>5%, <70%)
  - behoud blijvend grasland
  - 7% ecologisch oppervlak, behalve voor permanent grasland (braak, bufferzones, landschapselementen)

Biologische bedrijven en die in N2000 voldoen sowieso

- Premies zijn gekoppeld: als groene voorwaarden niet nageleefd, korting op basispremie

Voorstellen plattelandsbeleid

- Landbouw-milieumaatregelen (SNL) opgerekt: ruimte voor bredere set diensten (ook water, klimaat, energie)
- Hierbij komen ook collectieven in aanmerking voor contracten en betalingen
- ‘Transactiekosten’ bij samenwerking van 20 naar 30%
- 80% Brusselse bijdrage aan samenwerking op allerlei thema’s, ook voor organisatiekosten
- Contractduur (iets) flexibeler

GLB en Decentralisatieakkoord

- Alle natuurbeheer buiten EHS voortaan *in beginsel* betaald uit hectarepremies eerste pijler, met aandacht voor rol collectieven
- Gaat om tienduizenden hectares weidevogelbeheer, ganzenbeheer en akkerrandenbeheer en ongeveer € 50 mln. euro, waarvan $\frac{3}{4}$ nationaal geld
- In noorden naar schatting 85% buiten EHS
- Spannend: welke provincies tekenen (niet)?

Kabinetsstandpunt

- Hoger budget voor NL
- Steun voor vergroening en voor koppeling basis- en vergroeningspremie
- Maar: lager % ecologisch oppervlak, ook toepassen op grasland, bredere invulling (meer maatwerk)
- Ruimte creëren voor agrarisch natuurbeheer conform Decentralisatieakkoord
- Geen nieuwe gekoppelde steun
- Top-up voor probleemgebieden en modulatie: nog bezien

Belangrijke discussies

- In de EU:
  - budgetverdeling
  - vergroening: te star, koppeling met basispremie
- In Nederland daarnaast:
  - vergroening: inpasbaar, gaat 't werken (geen koppeling aan beheer), invulling op gebiedsniveau, relatie perceelsregistratie
  - rol collectieven en ANV's in eerste pijler (€ 60 vs. € 250 mln.)
  - regionale differentiatie voor waardevolle landschappen?
  - premies ook in agrarisch beheerde natuurgebieden?
  - groter budget voor tweede pijler

Rol collectieven: oefenen in pilots

- ANOG: 5 diensten, 30 deelnemers, 160 ha (daarnaast soortgelijk leefgebiedenproject)
- NFW: 5 certificaten, 100 deelnemers, 2.000 ha
- WCL Winterswijk: 16 diensten, 100 deelnemers, 1.300 ha
- WLD: 4 diensten, 260 deelnemers, 7.000 ha en 400 km sloot

Rol in 2^e pijler: invulling volgt

- Er komen uitvoeringsverordeningen, Nederland maakt een POP-3, het SNL moet worden aangepast
- Cruciale aspecten:
  - collectieven als ‘betaalorgaan’
  - haalbaarheid ‘controle op afstand’
  - hoe omgaan met individuele contractbreuk
  - betalen voor maatregelen of prestaties?
  - regionaal variëren vergoedingen (bijv. offertes)
  - ruimte bieden voor verschillen in aanpak

Rol collectieven in de eerste pijler?

- Niet in EU-voorstellen (invulling op bedrijfsniveau): nationale aangelegenheid
- Staatssecretaris lijkt voorstander
- Mogelijkheden:
  - regionaal maatwerk bij invulling van 7% ecologie
  - toets door collectief of 7% 'solide' is en op kansrijke plek ligt
  - invulling 7% op gebiedsniveau i.p.v. bedrijfsniveau

Speelruimte in vergroening eerste pijler?

- Ciolos: nee, Bleker: ja, meer maatwerk
- EU: op bedrijfsniveau; aantal ANV's en koepels: op gebiedsniveau → ook koppeling tussen basis- en vergroeningspremie opheffen?
- wel of niet ook voor permanent grasland: relatie met invulling permanent grasland
- kan 7% financieel uit? Wie gaat afzien van aanvraag?

Ruimte voor agrarisch natuurbeheer in eerste pijler?

- Akkerranden en landschapselementen passen inhoudelijk.
Maar:
  - hoge vergoedingen, zware component 'actief beheer'
  - hoe met perceelsregistratie en BTR?
- Aan ganzen wil het ministerie geen geld meer besteden
- Weidevogels:
  - fijnmazig mozaïek op gebiedsniveau
  - voldoen niet aan eis van 'niet-productieve oppervlakte'

Ruimte ANB in eerste pijler (2)

- Algemeen: eerste pijler niet bedoeld voor beheer verdergaand dan Goede Landbouwpraktijk
- Bleker pragmatisch: als niet in eerste, dan in tweede pijler met overheveling van geld uit eerste
- Overheveling kan door reguliere modulatie, maar ministerie verkent ook overheveling deel vergroeningsbudget

Strategische opties

- ANB in 1^e of 2^e pijler (in laatste geval met modulatie en/of groter budget 2^e pijler)
- Goede invulling vergroening eerste pijler (maatwerk, op bedrijfs- of gebiedsniveau, koppeling basis- en vergroeningspremie)
- Premies voor agrarisch beheerde natuurgebieden
- Werkbare invulling rol collectieven in 2^e pijler
- Mee-optrekken in breder verband (politieke discussie gestart, coalities in de maak)